

İLK ÇAĞDA DOĞU AKDENİZ HAVZASI UYGARLIKLARI VE BİZANS

DENİZ, T., 2014. SANAT TARİHİ KİTABI, MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI.

MEZOPOTAMYA SANATI

Fırat ve Dicle Nehirleri arasında kalan topraklar.

Medeniyetin doğduğu yer.

Sümerler, Akadlar, Kasitler, Elamlar, Babiller ve Asur krallıklarına ev sahipliği yapmıştır.

Dr.Öğr.Üyesi Filiz KARAFAKI

Sümer Sanatı

Mezopotamya'da ilk sanat eserlerini meydana getirenler,

Orta Asya'dan MÖ 4000'li yıllarda göçlerle gelmişlerdir.

MÖ 3200 yıllarında yazıyı bularak uygarlığa en önemli mirası kazandırmışlardır.

Çiviye benzediği için çivi yazısı adını alır.

Yapılar güneşte kuruttukları kerpiç tuğlalardan inşa edilmiştir. Çünkü bölgede taş bulunmamaktadır.

Bu kerpiç malzeme ile Sümerler, etrafını kalın surlarla çevirdikleri şehirler içinde tanrılar için tapınaklar, krallar için saraylar ve inşa etmişlerdir.

Yapılarının gücünü artırmak için payanda denilen destek duvarlar yapmışlardır.

Mezopotamya mimarisinde saraylar ve tapınaklar önde gelen eserlerdendir. Sümer mimarisinin en önemli eserleri çok katlı ve kule şeklinde inşa ettikleri zigguratlardır. Bunların en üst katında kutsal eşyaların bulunduğu bir oda vardır.

Nehir taşmalarına önlem olarak yüksek setler üzerinde yapılmış saraylar ve tapınaklar dikdörtgen şeklindeki bir avlunun etrafına dizilmiş odalar ve koridordan ibarettir.

Dışa kapalı inşa edilmiş Sümer evleri ise, bir avlunun üç yanını kuşatan odalardan meydana gelir. Evler, saray planlarının küçültülmüş şeklinedirler.

Sümer mimarisinde duvarlar oldukça kalındır. Pencere bulunmayan duvarların cepheleri sırlı tuğla ve mozaikle kaplıdır.

Dr.Öğr.Üyesi Filiz KARAFAYLI

Sümer Heykel ve Kabartma Sanatı:

M.Ö 3000'den daha eskiye giden Sümer heykel sanatında kireç taşı, mermer ve işlenmesi oldukça zor ve sert bir taş olan diyorit kullanılmıştır.

Günümüze kadar gelen heykellerin çoğunun belden yukarısı çıplak ve vücutların duruşu frontaldır. Başlar dik, eller göğse kavuşturulmuş ve gözler iri yapılmıştır. Gözlerin belirgin olması ve renkli taşların kullanılması heykeldeki ifade gücünü artırmıştır.

Sümer kabartmaları arasında en tanınmışı Sümer ordusunun yendiğı düşman askerlerinin akbabalar tarafından parçalanmasının işlendiğı Lagaş'da bulunan Akbabalar Steli'dir. Stel'in arka yüzünde ise Sümer tanrısının ağ içinde kalan düşmanlarının kafalarına sopayla vuruşu gösterilmektedir.

Dr.Öğr.Üyesi Filiz KARATAKI

Küçük sanat eserleri arasında çivi yazılı kil tabletler ve kireç taşından yapılmış silindir mühürler vardır. Ur kral mezarlarında bulunmuş hançerler, sofa ve süs eşyaları, levhalar, müzik aletleri, ileri bir uygarlığın işaretleridir.

Sümer saray avlularını süsleyen resimlerde dini törenler, ağaçlar, kuşlar, çiçeklerle dolu bahçeler, kanatlı aslanlar, insan, hayvan ve bitkiler yer almaktadır. Keramik kaplar, stilize edilmiş hayvan figürleri ve geometrik motiflerle süslenmiştir.

Dr.Öğr.Üyesi Filiz KARAFİKİ